

PRAVILNIK O TEORIJSKOJ I PRAKTIČNOJ OBUCI KANDIDATA ZA VOZAČE

(Sl.glasnik RS, br.53/2012)
I UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se program i način sprovođenja teorijske i praktične obuke kandidata za vozače.

Član 2

Privredno društvo, odnosno ogranak privrednog društva ili srednja stručna škola (u daljem tekstu: pravno lice) teorijsku i praktičnu obuku izvode u skladu sa programom teorijske i praktične obuke, u trajanju i na način propisan ovim pravilnikom.

Teorijska i praktična obuka kandidata za vozače (u daljem tekstu: kandidat) izvodi se u skladu sa planom teorijske obuke i planom praktične obuke.

Nakon završene teorijske, odnosno praktične obuke, može se na zahtev kandidata sprovesti dopunska obuka.

Teorijska i praktična obuka kandidata može se započeti najranije 12 meseci pre nego što kandidat za vozača ispuni starosni uslov iz člana 180. i člana 182. stav 1. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima.

Teorijska i praktična obuka kandidata ne može se započeti i vršiti u vreme trajanja zaštitne mere, odnosno mera bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom, kao ni za vreme dok mu je vozačka dozvola oduzeta zbog nesavesnosti.

Teorijska i praktična obuka kandidata za upravljanje vozilima određene kategorije ne može se započeti i vršiti ukoliko kandidat ne ispunjava uslove u pogledu posedovanja odgovarajuće vozačke dozvole iz člana 181. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima.

II TEORIJSKA OBUKA

Član 3

Teorijska obuka kandidata se sprovodi frontalno, grupno ili individualno u učionici pravnog lica koje organizuje teorijsku obuku, kroz predavanja i vežbe.

Početak i kraj svakog časa teorijske obuke se snima sistemom za audio-video snimanje (u daljem tekstu: audio-video sistem) koji omogućava snimanje svih kandidata i predavača teorijske obuke.

Plan teorijske obuke kandidata, sačinjava pravno lice i isti predstavlja detaljnu razradu obuke po pojedinačnim časovima teorijske obuke, u zavisnosti od kategorije vozila za koju se kandidat osposobljava i kategorije vozila za koju ima vozačku dozvolu.

Pravno lice može, pored osnovnog plana obuke, imati i više posebnih planova teorijske obuke koji se sačinjavaju u skladu sa karakteristikama kandidata, odnosno zahtevanim nivoom usluge.

U toku teorijske obuke kandidat prisustvuje svim časovima koji su određeni planom teorijske obuke za koji je, ugovorom o uslovima pod kojim će se obaviti obuka, opredeljeno da će biti izvedena obuka kandidata.

Po završetku teorijske obuke, kandidatu se izdaje potvrda o završenoj teorijskoj obuci koja sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat obučavao, broj časova teorijske obuke, datum početka i završetka teorijske obuke, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Ukoliko je kandidat teorijsku obuku sprovodio u više pravnih lica u ovoj potvrdi se navode i sledeći podaci: ID broj kandidata iz svih pravnih lica, broj časova i datum početka i prestanka teorijske obuke u tim pravnim licima. Sadržaj i izgled Potvrde o završenoj teorijskoj obuci, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 1, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Potvrda o broju časova teorijske obuke koje je imao kandidat, u slučaju prestanka osposobljavanja u pravnom licu, sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat obučavao, broj časova teorijske obuke, datum početka i prestanka teorijske obuke, kodove obrađenog gradiva iz programa teorijske obuke sa brojem održanih časova, pri čemu se upisuju samo kodovi gradiva koje je obrađeno u celosti prema planu teorijske obuke pravnog lica, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Sadržaj i izgled Potvrde o broju časova teorijske obuke, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 2, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Potvrda o broju časova dodatne teorijske obuke, koje je imao kandidat u pravnom licu u smislu odredaba člana 351. st. 9-11. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat

obučavao, broj časova dodatne teorijske obuke, datum početka i završetka dodatne teorijske obuke, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Sadržaj i izgled Potvrde o broju časova dodatne teorijske obuke, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 3, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

1. Program teorijske obuke

Član 4

Program teorijske obuke kandidata za vozače motornih vozila podeljen je po temama predavanja, koje su označene kodovima i za koje je propisan minimalni fond časova.

Nazivi tema predavanja, njihovi kodovi i sadržaj su:

1) bezbednost saobraćaja - T1;

(1) pojam, značaj i osnovne odredbe Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima;

(2) osnovna načela bezbednosti saobraćaja na putevima;

(3) saobraćajne nezgode, njihovi uzroci i posledice;

2) vozač - T2;

(1) pojam, značaj i uticaj vozača na bezbednost saobraćaja;

(2) osobine i postupci vozača koji utiču na bezbednost saobraćaja;

(3) sociološki činioci koji utiču na ponašanje vozača;

(4) značaj procene saobraćajne situacije i način donošenja odluka vozača;

(5) orijentacija vozača u vremenu i prostoru;

(6) osnovni psihički procesi (osećaji, opažanje, predstave, pažnja, emocije, mišljenje, refleksi i dr.) i psihološki činioci koji utiču na procene, donošenje i sprovođenje odluka vozača u toku vožnje;

(7) vreme reakcije, pažnja i umor vozača (pojam, značaj, uticaj individualnih i spoljnih faktora, uticaj spoljne sredine, motivacija, iskustvo, budnost, faktori koji doprinose umoru, efekti umora, mere za otklanjanje umora i dr.);

- (8) promene kod vozača koje nastaju usled korišćenja alkohola i/ili drugih psihoaktivnih supstanci čija je upotreba zabranjena pre i za vreme vožnje (uticaj na sposobnosti i ponašanje vozača, tipične greške vozača pod uticajem alkohola i dr.);
- (9) psihofizički uslovi za upravljanje vozilom koji moraju ispunjavati vozači i način utvrđivanja ispunjenosti tih uslova u saobraćaju na putu;
- (10) vreme upravljanja vozilom u saobraćaju na putu i odmori vozača (vreme upravljanja, prekid upravljanja radi odmora, neprekidni odmor, način upotrebe tahografa i dr.);

3) put - T3;

- (1) pojam, značaj puta i vrste puteva;
- (2) karakteristike puta koje su od značaja za bezbednost saobraćaja (poprečni profil puta, kolovozni zastor, prijanjanje, broj i širina saobraćajnih traka, odvodnjavanje, oštećenja kolovoza, preglednost puta, horizontalne i vertikalne krivine, tuneli, mostovi, nadvožnjaci, podvožnjaci i drugi putni objekti);
- (3) uticaj vremenskih prilika (snega, snežne vejavice, kiše, magle, poledice, grada, temperature, vazdušnog pritiska, vlažnosti vazduha i dr.) na stanje puta i bezbedno odvijanje saobraćaja (vidljivost, dužina zaustavnog puta, režim vožnje i dr.);
- (4) put u noćnim uslovima vožnje (uticaj na sposobnost vozača, uočljivost drugih vozila, pešaka i prepreka na putu, uticaj na brzinu kretanja i procenu brzine drugih vozila i dr.) i oprema puta;
- (5) tehničko regulisanje saobraćaja (opšte odredbe, pešačka zona, zona usporenog saobraćaja, zona "30", zona škole, zaštita životne sredine, tehnička sredstva za usporavanje saobraćaja i dr.);

4) vozilo - T4;

- (1) pojam i značaj vozila, definicije vrsta vozila i identifikaciona oznaka vozila;
- (2) osobine vozila koje utiču na bezbedno odvijanje saobraćaja na putevima (konstrukcija, vrsta materijala, način izrade i uslovi eksploatacije, tehničko održavanje, odobrenje tipa vozila i dr.);
- (3) osnovni sklopovi i uređaji vozila i njihov uticaj na bezbednost saobraćaja na putu, značaj i uticaj tehničke ispravnosti vozila na bezbedno odvijanje saobraćaja (uređaj za upravljanje, uređaj za zaustavljanje, uređaji za osvetljavanje i davanje svetlosnih znakova, uređaji koji omogućavaju normalnu vidljivost, uređaji za spajanje vučnog i priključnog vozila, pneumatici, tahograf i ostali uređaji);

- (4) najčešće i najopasnije neispravnosti vozila i mogućnosti njihovog otklanjanja od strane vozača raspoloživom opremom i sredstvima, postavljanje na točkove lanaca za sneg;
- (5) značaj i uticaj opterećenja i načina opterećenja vozila na bezbednost saobraćaja;
- (6) elementi aktivne bezbednosti vozila (pojam i značaj, stabilnost i upravljivost vozila, uređaj za upravljanje, uređaj za kočenje, pneumatici, uređaji koji obezbeđuju vidljivost, ogibljenje vozila, transmisija, električna instalacija i dr.);
- (7) elementi pasivne bezbednosti vozila (pojam i značaj, karoserija vozila, konstrukcija vozila, upotrebljeni materijali, zaštita dece u vozilu, zaštita lica koja se prevoze motociklom, unutrašnjost vozila, spoljni delovi vozila, sklopovi i uređaji vozila čiji je osnovni cilj obezbeđivanje pasivne bezbednosti, sigurnosni pojasevi, vazdušni jastuci, nasloni za glavu i dr.);
- (8) elementi katalitičke bezbednosti vozila (pojam i značaj, buka, vibracije, izduvni gasovi, grejanje, ventilacija, klimatizacija i dr.);
- (9) uslovi za učešće vozila u saobraćaju na putu (registracija vozila, saobraćajna dozvola, registarske tablice, registraciona nalepnica, privremena registracija, tablice za privremeno označavanje i dr.);
- (10) tehnička ispravnost vozila, tehnički pregledi vozila, redovni, vanredni i kontrolni tehnički pregledi;
- (11) osnove ekonomične vožnje i uticaj saobraćaja na stanje životne sredine i njeno ugrožavanje (pojam i značaj, uticaj tehnike vožnje, značaj tehničke ispravnosti vozila i motora u zaštiti životne sredine od zagađenja bukom i izduvnim gasovima);
- (12) zabrana odlaganja i ispuštanja materija i otpada kojim se ugrožava životna sredina;

5) pravila saobraćaja - T5;

- (1) pojam i značaj pravila saobraćaja;
- (2) opšte odredbe o ponašanju učesnika u saobraćaju (hijerarhija postupanja učesnika u saobraćaju, način kretanja vozila i obaveza držanja odstojanja i rastojanja, ostavljanje predmeta na putu, opšta obaveza prema pešacima, slepim osobama, odnos prema vozilima koja vrše prevoz putnika i dece, korišćenje telefona i drugih uređaja za komunikaciju, zabrana korišćenje uređaja za otkrivanje i ometanje rada uređaja za merenje brzine, korišćenje sigurnosnih pojaseva, svetloodbojnih prsluka i dr.);

- (3) upotreba pokazivača pravca, uključivanje vozila u saobraćaj i isključivanje iz saobraćaja, kretanje vozila po putu (kretanje po kolovozu puta u zavisnosti od broja saobraćajnih traka i njihove namene, kretanje po saobraćajnim trakama za uključivanje i isključivanje, kretanje po saobraćajnim trakama za spora vozila i saobraćajnim trakama za vozila javnog prevoza putnika, kretanje tramvajskom bašticom, usporavanje vozila i dr.);
- (4) skretanje (skretanje ulevo ili udesno), polukružno okretanje, kretanje vozilom unazad, mimoilaženje (opšta pravila koja se tiču mimoilaženja između vozila, odnosno vozila i pešaka), preticanje i obilaženje (opšta pravila, način, zabrane);
- (5) brzina (pojam brzine, trenutna brzina, srednja brzina, prilagođavanje brzine uslovima saobraćaja, stanju puta, atmosferskim prilikama, vidljivosti, preglednosti, gustini saobraćaja, ograničenje brzine u naselju, odnosno van naselja, ograničenje brzine prema vrsti i nameni vozila, vrsti puta, ograničenja brzine izražena saobraćajnim znakovima);
- (6) prvenstvo prolaza (prvenstvo prolaza na raskrsnici, pri uključivanju na put, pri susretu sa tramvajem i vozom);
- (7) saobraćaj na raskrsnici (opšta pravila, način kretanja kroz raskrsnicu);
- (8) nasilnička vožnja (pojam, ponašanje vozača koji predstavljaju nasilničku vožnju i opasnosti koja ona donosi);
- (9) zvučni ili svetlosni znaci upozorenja (davanje znakova i zabrane davanja znakova);
- (10) zaustavljanje i parkiranje (opšta pravila o zaustavljanju i parkiranju, zabrane zaustavljanja i parkiranja, način obezbeđenja vozila);
- (11) vučenje vozila (opšte odredbe, način vučenja vozila, broj priključnih vozila u zavisnosti od vrste vozila, zabrane);
- (12) upotreba svetala u saobraćaju (upotreba kratkih, odnosno dnevnih, dugih, pozicionih, svetala za maglu, označavanje i osvetljavanje ostalih učesnika kao što su pešaci, biciklisti i dr.);
- (13) saobraćaj tramvaja i drugih vozila na šinama, saobraćaj traktora, radnih mašina, i motokultivatora (opšte odredbe, priključci za izvođenje radova, vuča priključnih vozila), saobraćaj zaprežnih vozila i učešće životinja u saobraćaju;

- (14) saobraćaj bicikala, mopeda, tricikala, četvorocikala i motocikala (način upravljanja, vožnja biciklističkom stazom, odnosno trakom, ograničenja);
- (15) kretanje pešaka (način kretanja po kolovozu, trotoaru, prelazak preko kolovoza, pešačkog prelaza, regulisanje kretanja pešaka), obaveze vozača prema pešacima (uslovi za bezbedno kretanje pešaka preko kolovoza i po kolovozu);
- (16) saobraćaj na prelazu puta preko železničke pruge (prvenstvo prolaza, način prelaska);
- (17) saobraćaj na autoputu i motoputu (opšta pravila, zabrane, način kretanja);
- (18) vozila pod pratnjom i vozila sa pravom prvenstva prolaza (pojam, značaj, obaveze vozača i pešaka pri susretu sa tim vozilima, davanje znakova);
- (19) upotreba žutog rotacionog ili trepćućeg svetla (pojam, značaj, obaveze vozača i pešaka pri susretu sa tim vozilima, davanje znakova);
- (20) mere predostrožnosti prilikom napuštanja vozila;

6) ostali učesnici u saobraćaju - T6;

- (1) pojam i karakteristike učesnika u saobraćaju koje utiču na bezbedno odvijanje saobraćaja;
- (2) karakteristike ponašanja u saobraćaju dece, starih lica, osoba sa posebnim potrebama, pešaka, biciklista, motociklista i drugih lica;
- (3) pojam, karakteristike i uticaj šinskih vozila na bezbedno odvijanje saobraćaja;
- (4) uticaj životinja na bezbedno odvijanje saobraćaja na putu;

7) saobraćajna signalizacija - T7;

- (1) pojam, značaj, način obeležavanja i postavljanje;
- (2) saobraćajni znakovi, pojmovi (znakovi opasnosti, izričitih naredbi, obaveštenja, dopunske table);
- (3) značenje saobraćajnih znakova, mesto postavljanja i prestanak važnosti;
- (4) oznake na kolovozu i trotoaru, pojmovi i značenje;

(5) svetlosni saobraćajni znakovi, pojmovi i značenje, semafori i njihova namena (regulisanje kretanja vozila: po putu, preko raskrsnice, na prelazu preko železničke pruge, regulisanje kretanja na biciklističkim trakama, odnosno stazama i regulisanje kretanja pešaka);

(6) svetlosne oznake (podela i način obeležavanja);

(7) način obeležavanje prelaza puta preko železničke pruge;

(8) način obeležavanja prepreka na putu i mesta na kome se izvode radovi na putu;

(9) znaci i naredbe koje daju ovlašćena lica (njihovo značenje i način davanja);

8) prevoz tereta i lica vozilima - T8;

(1) opšte odredbe, pojam, značaj i zabrane;

(2) opterećenje vozila (osovinsko opterećenje, ukupna masa, nosivost, najveća dozvoljena masa, najveća dozvoljena ukupna masa, smeštaj i obezbeđenje tereta);

(3) vanredni prevoz (pojam, uslovi pod kojim se obavlja, dozvola);

(4) prevoz lica vozilima (pojam i značaj, opterećenje vozila, način prevoza, ograničenja);

9) vozačke dozvole - T9;

(1) pojam i značaj;

(2) propisi vezani za pravo na upravljanje vozilom u saobraćaju na putu, uslovi za upravljanje vozilom, starosni uslovi za dobijanje vozačke dozvole, postupak izdavanja vozačke dozvole, zdravstveni pregledi, vozačke dozvole za kategorije motornih vozila, oduzimanje vozačke dozvole, izvršenje mere zabrane upravljanja, profesionalni vozači, vozači tramvaja, vozači turističkog voza;

(3) probna vozačka dozvola (pojam, značaj i uslovi za upravljanje vozilom);

(4) osposobljavanje kandidata za vozače (teorijska obuka, praktična obuka i vozački ispit);

10) dužnosti učesnika u saobraćaju u slučaju saobraćajne nezgode - T10;

(1) postupak u slučaju saobraćajne nezgode (pojam, dužnosti i obaveze vozača i lica koje se zatekne na mestu nezgode);

(2) dužnost i obaveze policije, zdravstvene ustanove, upravljača puta, osiguravajućih društava;

(3) evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi;

11) posebne mere i ovlašćenja - T11;

(1) isključenje vozača iz saobraćaja, zadržavanje vozača, upućivanje vozača na kontrolni lekarski pregled, utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci kod učesnika u saobraćaju, zaustavljanje, odnosno upućivanje radi zaustavljanja vozila na bezbednom mestu ili uključivanja na put za tu vrstu ili kategoriju vozila, snimanje saobraćaja i učesnika u saobraćaju korišćenjem odgovarajućih sredstava kao i dokumentovanje prekršaja i drugih postupanja u saobraćaju suprotnih propisima, privremeno oduzimanje predmeta prekršaja, oduzimanje obrasca strane vozačke dozvole kada vozač ima više od jedne vozačke dozvole, isključenje vozila iz saobraćaja, upućivanje na kontrolni tehnički pregled vozila, uklanjanje, odnosno premeštanje vozila, kao i postavljanje uređaja kojima se sprečava odvoženje vozila, merenje osovinskog opterećenja vozila i ukupne mase vozila;

12) teorijsko objašnjenje radnji vozilom u saobraćaju na putu i postupanje vozača u saobraćaju na putu - T12;

(1) izvođenje radnji vozilom u saobraćaju na putu: polazak sa mesta, uključivanje vozila u saobraćaj na putu, vožnja unapred, vožnja unazad, promena pravca kretanja i zaustavljanje vozila, održavanje brzine kretanja vozila u zavisnosti od saobraćajne situacije i uslova puta i vremenskih uslova, skretanje, polukružno okretanje, obilaženje, mimoilaženje, preticanje, promena saobraćajne trake, zaustavljanje i naglo kočenje, korišćenje saobraćajne trake za usporenje i ubrzavanje, propuštanje drugih učesnika u saobraćaju, ustupanje prava prvenstva prolaza;

(2) postupanje vozača: pri nailasku i prolasku kroz raskrnicu na kojoj je saobraćaj regulisan pravilom desne strane, saobraćajnim znakom, svetlosnim saobraćajnim znakom, znacima i naredbama koje daje ovlašćeno lice, odnosno nailasku na raskrnicu sa kružnim tokom saobraćaja, prilikom izbora brzine kretanja vozila u zavisnosti od saobraćajne situacije, uslova puta i vremenskih uslova, pri nailasku na pešački prelaz, u odnosu na pešake, bicikliste i druge učesnike u saobraćaju, prilikom prelaska preko železničke i tramvajske pruge i vožnje kroz tunel, prilikom smanjene vidljivosti i u uslovima padavina i prilikom kretanja putem na kojem se izvode radovi;

13) posledice nepoštovanja propisa iz oblasti bezbednosti saobraćaja - T13;

(1) moguće štetne posledice nepoštovanja propisa;

(2) kaznene mere za učinioce povreda odredaba propisa iz oblasti bezbednosti saobraćaja (kazneni poeni, kazna zatvora, novčana kazna, mere bezbednosti i zaštitne mere).

Vežbe obuhvataju razmatranje konkretnih saobraćajnih situacija, rešavanje ispitnih pitanja i bliža objašnjavanje pitanja iz programa teorijske obuke i označavaju se kodom - T14.

2. Način sprovođenja teorijske obuke

Član 5

Čas teorijske obuke kandidata traje 45 minuta, a odmor između časova najmanje 10, a najviše 30 minuta.

U toku jednog dana kandidat može imati najviše 3 pojedinačna časa teorijske obuke.

Predavač teorijske obuke pre početka časa mora imati odmor od najmanje 10 minuta.

Član 6

Teorijska obuka kandidata traje najmanje 30 časova predavanja i najmanje 10 časova vežbi.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, teorijska obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije F, traje najmanje 20 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, teorijska obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije M, traje najmanje 15 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi.

Minimalni fond časova teorijske obuke po temama predavanja, za kandidate iz st. 1-3. ovog člana, dat je u Tabeli 1, koja je odštampana uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kandidat koji ima vozačku dozvolu može imati manji broj časova teorijske obuke i to:

1) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima neke od kategorija AM, A1, A2 ili A, a ima vozačku dozvolu za vozača vozila neke od kategorija B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ili DE, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi;

2) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima neke od kategorija AM, A1, A2 ili A, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorije F, mora imati obuku u trajanju od najmanje 15 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi;

- 3) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima neke od kategorija AM, A1, A2 ili A, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorije M, mora imati obuku u trajanju od najmanje 20 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi;
- 4) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija B1 ili B, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila neke od kategorija AM, A1, A2 ili A, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi;
- 5) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija B1 ili B, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorije F, mora imati obuku u trajanju od najmanje 15 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi;
- 6) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija B1 ili B, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorije M, mora imati obuku u trajanju od najmanje 20 časova predavanja i najmanje 5 časova vežbi;
- 7) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija C1 ili C, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorija B ili BE, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi;
- 8) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija D1, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila nekih od kategorija C1, C1E, C ili CE, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi;
- 9) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija D, a ima vozačku dozvolu za vozača motornih vozila kategorija C ili CE, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi;
- 10) kandidat koji se obučava za upravljanje motornim vozilima kategorija F, a ima vozačku dozvolu za vozača vozila neke od kategorija AM, A1, A2, A, B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ili DE, mora imati obuku u trajanju od najmanje 5 časova predavanja i najmanje 2 časa vežbi.

Izuzetno od stava 2. ovog člana kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije M, a obučava se za vozača motornih vozila kategorije F, mora imati obuku u trajanju od najmanje 10 časova predavanja i 3 časa vežbi.

Član 7

Za kandidate iz člana 6. st. 5. i 6. ovog pravilnika, planom teorijske obuke definiše se sadržaj časova obuke po temama iz člana 4. ovog pravilnika, u obimu koji nije manji od fonda časova propisanog navedenim stavovima.

Član 8

Kandidat ne mora imati teorijsku obuku ukoliko ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima:

- 1) kategorije B1, a obučava se za vozača motornih vozila kategorije B;
- 2) kategorije C1, a obučava se za vozača motornih vozila kategorije C;
- 3) kategorije D1, a obučava se za vozača motornih vozila kategorije D;
- 4) kategorije AM, a obučava se za vozača motornih vozila neke od kategorija A1, A2 ili A;
- 5) kategorije A1, a obučava se za vozača motornih vozila kategorija A2 ili A;
- 6) kategorije A2, a obučava se za vozača motornih vozila kategorije A;
- 7) kategorije B, a obučava se za vozača vozila kategorije BE;
- 8) kategorije C, a obučava se za vozača vozila kategorije CE;
- 9) kategorije C1, a obučava se za vozača vozila kategorije C1E;
- 10) kategorije D, a obučava se za vozača vozila kategorije DE;
- 11) kategorije D1, a obučava se za vozača vozila kategorije D1E.

Član 9

Pregled minimalnog fonda časova teorijske obuke, u zavisnosti od statusa kandidata u pogledu posedovanja vozačke dozvole, dat je u Tabeli 2, koja je odštampana uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 10

Za sprovođenje teorijske obuke pravno lice može obrazovati grupe kandidata čiji broj ne sme biti veći od broja mesta u učionici.

Teorijska obuka kandidata se održava u terminima sa kojima je kandidat upoznat pri sklapanju ugovora o uslovima pod kojim će se obaviti obuka.

O rasporedu termina održavanja teorijske obuke, kao i o svim promenama rasporeda termina pravno lice obaveštava Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: nadležni organ), najkasnije prethodnog radnog dana od dana početka primene određenog rasporeda ili nastale promene.

III PRAKTIČNA OBUKA

Član 11

Praktična obuka kandidata izvodi se radi sticanja praktičnih znanja i veština potrebnih za samostalno i bezbedno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

Praktična obuka kandidata se može otpočeti tek nakon što kandidat položi teorijski ispit i dobije potvrdu o položenom teorijskom ispitu.

Praktična obuka kandidata se sprovodi na uređenom poligonu za praktičnu obuku (u daljem tekstu: poligon) i na javnom putu u uslovima slabog, srednjeg i jakog intenziteta saobraćaja.

Početna praktična obuka, odnosno poligonske radnje izvode se na poligonu. Ukoliko se na poligonu obavljaju i druge aktivnosti praktična obuka se vrši samo u terminima koji su određeni isključivo za osposobljavanje kandidata i koji su navedeni na dopunskim tablama saobraćajnih znakova kojima se zabranjuje saobraćaj za sva vozila, osim za vozila kojima se vrši praktična obuka kandidata, polaganje praktičnog ispita i vozila organa koji vrši nadzor.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, početna praktična obuka, odnosno poligonske radnje prilikom osposobljavanja kandidata za vozače vozila kategorija BE, C1E, CE, D1E, DE, F i M, može se izvoditi na drugom prostoru, odnosno na putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, za koje postoje saglasnost vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, početna praktična obuka, odnosno poligonske radnje, prilikom osposobljavanja kandidata za vozače motornih vozila kategorije D1, odnosno D, može se izvoditi na drugom prostoru, odnosno prostoru na autobuskoj stanici, odnosno autobuskom stajalištu, za koje postoje saglasnost vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Praktična obuka na javnom putu obavlja se na putu u naselju i putu van naselja.

Prilikom praktične obuke kandidat koristi pomagala koja su upisana u lekarskom uverenju o zdravstvenoj sposobnosti za vozača vozila određene kategorije.

Po završetku praktične obuke kandidatu se izdaje potvrda o završenoj praktičnoj obuci, koja sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat obučavao, broj časova praktične obuke, datum početka i završetka praktične obuke, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Ukoliko je kandidat praktičnu obuku sprovodio u više pravnih lica u ovoj potvrdi se navode i sledeći podaci: ID broj kandidata iz svih pravnih lica, broj časova i datum

početka i prestanka praktične obuke u tim pravnim licima. Sadržaj i izgled Potvrde o završenoj praktičnoj obuci, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 4, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Potvrda o broju časova praktične obuke, koje je imao kandidat, u slučaju prestanka osposobljavanja u pravnom licu, sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat obučavao, broj časova praktične obuke, datum početka i prestanka praktične obuke i kodove radnji praktične obuke sa brojem održanih časova, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Sadržaj i izgled Potvrde o broju časova praktične obuke, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 5, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Potvrda o broju časova dodatne praktične obuke, koje je imao kandidat u pravnom licu u smislu odredaba člana 351. st. 9-11. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, sadrži sledeće podatke: naziv i sedište pravnog lica koje izdaje potvrdu, ID broj kandidata, datum izdavanja potvrde, ime i prezime kandidata, kategoriju vozila za koju se kandidat obučavao, broj časova dodatne praktične obuke, datum početka i završetka dodatne praktične obuke, ime, prezime i potpis odgovornog lica koje je potvrdu izdalo. Sadržaj i izgled Potvrde o broju časova dodatne praktične obuke, formata A4 ili A5, dat je u Obrascu 6, koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 12

Praktična obuka kandidata izvodi se na vozilima odgovarajuće kategorije koja ispunjavaju uslove iz pravilnika kojim se uređuju uslovi koje mora da ispunjava privredno društvo, odnosno ogranak privrednog društva ili srednja stručna škola, koji vrše osposobljavanje kandidata za vozače.

Praktična obuka kandidata - osobe sa invaliditetom, može se obavljati na vozilu proizvedenom ili prepravljenom u skladu sa njegovim potrebama koje ne mora biti registrovano na pravno lice, odnosno nije obezbeđeno po osnovu lizinga.

1. Program praktične obuke

Član 13

Program praktične obuke kandidata za vozača svih kategorija obuhvata, shodno kategoriji vozila za koju se osposobljava, najmanje:

1) proveru i pripremu vozila za bezbedno učestvovanje u saobraćaju na putu, zamena točka, postavljanje lanaca za sneg, snabdevanje vozila pogonskim gorivom;

2) upotrebu komandi i uređaja vozila u mirovanju i u pokretu (rukovanje vozilom);

3) izvođenja propisanih poligonskih radnji vozilom;

4) izvođenje radnji vozilom u saobraćaju na putu: polazak sa mesta, uključivanje vozila u saobraćaj na putu, vožnja unapred, vožnja unazad, promena pravca kretanja i zaustavljanje vozila, održavanje brzine kretanja vozila u zavisnosti od saobraćajne situacije i uslova puta i vremenskih uslova, skretanje, polukružno okretanje, obilaženje, mimoilaženje, preticanje, promena saobraćajne trake, polukružno okretanje, zaustavljanje i naglo kočenje, korišćenje saobraćajne trake za usporenje i ubrzavanje, propuštanje drugih učesnika u saobraćaju, ustupanje prava prvenstva prolaza;

5) postupanje vozača:

(1) pri nailasku i prolasku kroz raskrnicu na kojoj je saobraćaj regulisan pravilom desne strane, saobraćajnim znakom, svetlosnim saobraćajnim znakom, znacima i naredbama koje daje ovlašćeno lice, odnosno nailasku na raskrnicu sa kružnim tokom saobraćaja (ukoliko postoje mogućnosti);

(2) prilikom izbora brzine kretanja vozila u zavisnosti od saobraćajne situacije, uslova puta i vremenskih uslova;

(3) pri nailasku na pešački prelaz, u odnosu na pešake, bicikliste i druge učesnike u saobraćaju;

(4) prilikom prelaska preko železničke i tramvajske pruge i vožnje kroz tunel;

(5) prilikom smanjene vidljivosti i u uslovima padavina i prilikom kretanja putem na kojem se izvode radovi;

6) postupanje u skladu sa saobraćajnom signalizacijom;

7) razvijanja odnosa poverenja i poštovanja prema drugim učesnicima u saobraćaju, sticanja navike pomaganja drugim učesnicima u saobraćaju i preduzimanja mera da ne dođe do saobraćajne nezgode;

8) upravljanje vozilom u različitim netipičnim saobraćajnim situacijama u realnim uslovima;

9) napuštanje vozila i obezbeđivanje zaustavljenog ili parkiranog vozila.

Radnje vozilom i postupanje vozača u saobraćaju, iz stava 1. tač. 4. i 5. ovog člana izvode se na putu:

1) u naselju, i to u uslovima slabog, srednjeg i jakog intenziteta saobraćaja;

2) van naselja, i to u uslovima slabog, srednjeg i jakog intenziteta saobraćaja;

- 3) u naselju i van naselja, u noćnim uslovima;
- 4) na moto i auto putu (ukoliko postoje mogućnosti).

Član 14

Program praktične obuke kandidata za vozača motornih vozila kategorije AM, A1, A2 i A obuhvata i:

- 1) korišćenje zaštitne kacige i ostale zaštitne opreme;
- 2) zauzimanja položaja na vozilu, zaustavljanje vozila, silazak sa vozila, ostavljanje vozila;
- 3) održavanje ravnoteže i stabilnosti vozila pri vožnji u pravcu, u krivini, pri kočenju i ubrzavanju.

Član 15

Program praktične obuke kandidata za vozača motornih vozila kategorije C, C1, D i D1 obuhvata i:

- 1) rukovanje tahografom;
- 2) upravljanje vozilom do granica aktiviranja uređaja za ograničavanje brzine, za kandidate za vozače motornih vozila kategorija C i D;
- 3) obezbeđivanje tovarnog prostora, za kandidata za vozača motornih vozila kategorija C1 i C;
- 4) korišćenje vrata za ulazak i izlazak putnika, za kandidata za vozača motornih vozila kategorija D1 i D.

Član 16

Program praktične obuke kandidata za vozača vozila kategorije BE, CE, C1E, DE, D1E i F obuhvata i:

- 1) spajanje i razdvajanja vučnog i priključnog vozila;
- 2) obezbeđivanje tovarnog prostora.

Član 17

Plan praktične obuke kandidata, sačinjava pravno lice u skladu sa programom praktične obuke i isti, u zavisnosti od kategorije vozila za koju se kandidat osposobljava i kategorije vozila za koju ima vozačku dozvolu, sadrži najmanje:

- 1) osnovni spisak ulica po naseljenim mestima u kojima će se obavljati praktična obuka, sa rangom intenziteta saobraćaja (slab, srednji i jaki);

- 2) osnovni spisak javnih puteva van naselja, odnosno njihovih deonica, na kojima će se obavljati praktična obuka, sa rangom intenziteta saobraćaja (slab, srednji i jaki);
- 3) broj časova predviđen za izvođenje početne praktične obuke, propisan u članu 45. ovog pravilnika, kao i njihov sadržaj;
- 4) broj časova predviđen za izvođenje propisanih poligonskih radnji vozilom, kao i njihov sadržaj;
- 5) broj časova predviđen za izvođenje praktične obuke u saobraćaju na putu u uslovima slabog, srednjeg i jakog intenziteta saobraćaja, propisan u čl. 46. i 47. ovog pravilnika;
- 6) okvirno prostorno i vremensko određenje obavljanja radnji vozilom i postupanja vozača, na javnom putu u naselju i na javnom putu van naselja, kao i sadržaj časova iz tačke 5. ovog stava;
- 7) broj časova praktične obuke čiji sadržaj određuje instruktor vožnje u zavisnosti od nivoa postignute obučenosti i individualnih osobina svakog pojedinog kandidata.

Pravno lice može, pored osnovnog plana obuke, imati i više posebnih planova praktične obuke koji se sačinjavaju u skladu sa karakteristikama kandidata, odnosno zahtevanim nivoom usluge.

U toku praktične obuke kandidat prisustvuje svim časovima koji su određeni planom praktične obuke za koji je, ugovorom o uslovima pod kojim će se obaviti obuka, opredeljeno da će biti izvedena obuka kandidata.

Rang intenziteta saobraćaja (slab, srednji i jaki) u ulicama u naseljenim mestima i na javnim putevima van naselja opredeljuje nadležni organ u saradnji sa organom nadležnim za tehničko regulisanje saobraćaja i upravljačem puta.

2. Način sprovođenja praktične obuke

Član 18

Početna praktična obuka se sprovodi sa ciljem da kandidat ovlada osnovama rukovanja vozilom.

Sa praktičnom obukom na javnom putu može se početi tek kada instruktor vožnje proceni da je kandidat, kroz početnu praktičnu obuku, stekao nivo znanja i veština koje omogućavaju bezbedno obavljanje obuke na javnom putu.

Član 19

Praktična obuka na poligonu za kandidate za vozače motornih vozila kategorija AM, A1, A2 i A, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja po pravcu i zaustavljanje;
- 2) "slalom" vožnja;
- 3) vožnja putanjom u obliku broja "8";
- 4) kočenje i zaustavljanje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka na poligonu kandidata za vozača motornih vozila kategorije AM, A1, A2 i A, do isteka roka od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja po pravcu i zaustavljanje;
- 2) vožnja putanjom u obliku broja "8".

Član 20

Praktična obuka na poligonu za kandidate za vozače motornih vozila kategorija B i B1, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred sa promenom stepena prenosa i unazad sa promenom saobraćajne trake;
- 2) parkiranje vozila podužno, vožnjom unazad;
- 3) parkiranje vozila pod pravim uglom, vožnjom unazad;
- 4) polukružno okretanje vozila sa najviše tri potpuna manevra na prostoru širine dve saobraćajne trake;
- 5) zaustavljanje i polazak vozilom na putu sa usponom;
- 6) kočenje i zaustavljanje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka na poligonu kandidata za vozača motornih vozila kategorije B, do isteka roka od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred sa promenom stepena prenosa i vožnja unazad;
- 2) parkiranje vozila podužno, vožnjom unazad;

- 3) parkiranje vozila pod pravim uglom, vožnjom unazad;
- 4) polukružno okretanje vozilom sa najviše tri potpuna manevra na prostoru širine dve saobraćajne trake;
- 5) zaustavljanje i polazak vozilom na putu sa usponom.

Ukoliko poligon ne ispunjava uslove za uvežbavanje poligonske radnje iz stava 2. tačka 5) ovog člana, za njeno uvežbavanje može se koristiti drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja koji omogućava izvođenje ove radnje. Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja, koristi se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 21

Praktična obuka na poligonu ili drugom prostoru, odnosno putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, koji ispunjava propisane uslove za kandidate za vozače vozila kategorija BE, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) odvajanje i spajanje vučnog i priključnog vozila;
- 2) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci;
- 3) vožnja unazad sa skretanjem ulevo, odnosno udesno, pod pravim uglom.

Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 22

Praktična obuka na poligonu za kandidate za vozače motornih vozila kategorija C i C1, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred i unazad sa promenom saobraćajne trake;
- 2) parkiranje vozila pod pravim uglom, vožnjom unazad, zbog utovara-istovara.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka na poligonu kandidata za vozača motornih vozila kategorije C1 i C, do isteka roka od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred i unazad bez promene saobraćajne trake;

2) parkiranje vozila hodom unazad pod pravim uglom.

Ukoliko poligon ne ispunjava uslove za uvežbavanje poligonske radnje iz stava 2. tačka 2) ovog člana, za uvežbavanje ove radnje može se koristiti drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja koji omogućava izvođenje ove radnje. Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja koristi se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 23

Praktična obuka na poligonu ili drugom prostoru, odnosno putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, koji ispunjava propisane uslove, za kandidate za vozače vozila kategorija C1E i CE, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) odvajanje i spajanje vučnog i priključnog vozila;
- 2) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci;
- 3) vožnja unazad sa skretanjem ulevo, odnosno udesno, pod pravim uglom.

Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 24

Praktična obuka na poligonu ili na prostoru na autobuskoj stanici, odnosno autobuskom stajalištu, odnosno drugom prostoru koji ispunjava propisane uslove, za kandidate za vozače motornih vozila kategorija D1 i D, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) zaustavljanje vozila na peronu, radi izlaska i ulaska putnika i polazak sa perona;
- 2) zaustavljanje vozila na autobuskom stajalištu, radi izlaska i ulaska putnika i polazak sa autobuskog stajališta.

Prostor na autobuskoj stanici, odnosno autobuskom stajalištu i drugi prostor iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka na poligonu kandidata za vozača motornih vozila kategorije D1 i D, do isteka roka od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred i unazad bez promene saobraćajne trake;

2) parkiranje vozila hodom unapred pod kosim uglom.

Ukoliko poligon ne ispunjava uslove za uvežbavanje poligonske radnje iz stava 3. tačka 2) ovog člana, za uvežbavanje ove radnje može se koristiti drugi prostor koji omogućava izvođenje ove radnje. Drugi prostor se može koristiti nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora.

Član 25

Praktična obuka na poligonu ili drugom prostoru, odnosno putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, koji ispunjava propisane uslove, za kandidate za vozače vozila kategorija D1E i DE, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) odvajanje i spajanje vučnog i priključnog vozila;
- 2) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci;
- 3) vožnja unazad sa skretanjem ulevo, odnosno udesno, pod pravim uglom.

Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 26

Praktična obuka na poligonu ili drugom prostoru, odnosno putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, za kandidate za vozače vozila kategorije F, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) odvajanje i spajanje vučnog i priključnog vozila;
- 2) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci;
- 3) vožnja unazad sa skretanjem ulevo, odnosno udesno pod pravim uglom.

Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 27

Praktična obuka na poligonu ili drugom prostoru, odnosno putu sa slabim intenzitetom saobraćaja, za kandidate za vozače motornih vozila kategorije M, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

- 1) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci;

2) kočenje i zaustavljanje.

Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja iz stava 1. ovog člana koriste se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 28

Izuzetno od stava 1. čl. 21, 23, 25. i 26. ovog pravilnika, praktična obuka na poligonu kandidata za vozača vozila kategorija BE, C1E, CE, D1E i DE i F, do isteka roka od tri godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, obuhvata najmanje uvežbavanje sledećih poligonskih radnji:

1) odvajanje i spajanje vučnog i priključnog vozila;

2) vožnja napred i unazad u istoj saobraćajnoj traci.

Umesto na poligonu, za uvežbavanje poligonskih radnji iz stava 1. ovog člana prilikom praktične obuke, može se koristiti drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja koji omogućava izvođenje radnji iz stava 1. ovog člana. Drugi prostor, odnosno put sa slabim intenzitetom saobraćaja koristi se nakon pribavljene saglasnosti vlasnika, odnosno korisnika prostora, odnosno upravljača puta.

Član 29

Prilikom praktične obuke kandidata, koja se sprovodi na poligonu, instruktor vožnje može vršiti nadzor nad kandidatom tako da se ne nalazi u vozilu, već u neposrednoj blizini vozila tako da ostvaruje vizuelni kontakt sa kandidatom.

Instruktor vožnje prilikom obuke iz stava 1. ovog člana, na poligonu ne može vršiti istovremeno nadzor nad više kandidata.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, prilikom obuke kandidata za vozača motornih vozila kategorije B, pri izvođenju poligonske radnje kočenje i zaustavljanje, instruktor vožnje se uvek nalazi u vozilu, na mestu sa duplim nožnim komandama.

Član 30

Praktična obuka kandidata obavlja se na časovima koji traju 45 minuta ili na dva spojena časa u ukupnom trajanju od 90 minuta.

Sat praktične obuke instruktora vožnje obuhvata čas praktične obuke kandidata u trajanju od 45 minuta, evaluaciju izvedene obuke, vreme potrebno za vođenje propisanih evidencija i utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje praktične obuke, u trajanju od 5 minuta i odmor u trajanju od 10 minuta. Ukoliko instruktor vožnje praktičnu obuku

kandidata obavlja na dva spojena časa, u tom slučaju vreme potrebno za vođenje propisanih evidencija, utvrđivanje ispunjenosti uslova za obavljanje praktične obuke, analizu i ocenu izvedene obuke je 10 minuta, a odmor nakon tih časova je 20 minuta.

Ukoliko je instruktor vožnje i predavač teorijske obuke, odnosno ispitivač, vreme koje provede na teorijskoj obuci, odnosno na praktičnom ispitu, odnosno teorijskom ispitu, smatra se vremenom praktične obuke instruktora vožnje u istom trajanju.

U toku jednog dana kandidat može imati najviše 2 časa praktične obuke u upravljanju vozilom.

Član 31

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije AM traje najmanje 7 časova.

Član 32

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A1 traje najmanje 20 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A1, koji već ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije AM, mora trajati najmanje 7 časova.

Član 33

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A2 traje najmanje 30 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A2, koji već ima vozačku dozvolu može trajati kraće i to:

- 1) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije AM, mora imati obuku najmanje 14 časova;
- 2) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije A1, mora imati obuku najmanje 7 časova.

Član 34

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A traje najmanje 40 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije A, koji već ima vozačku dozvolu može trajati kraće i to:

1) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije AM, mora imati obuku najmanje 21 čas;

2) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije A1, mora imati obuku najmanje 14 časova;

3) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije A2, mora imati obuku najmanje 7 časova.

Član 35

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije B1 traje najmanje 20 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije B1, koji već ima vozačku dozvolu može trajati kraće i to:

1) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorija AM ili A1, mora imati obuku najmanje 15 časova;

2) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorija A2 ili A, mora imati obuku najmanje 10 časova;

3) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije F, mora imati obuku najmanje 10 časova;

4) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije M, mora imati obuku najmanje 15 časova.

Član 36

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije B traje najmanje 40 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije B, koji već ima vozačku dozvolu može trajati kraće i to:

1) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije AM ili A1, mora imati obuku najmanje 35 časova;

2) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije A2 ili A, mora imati obuku najmanje 30 časova;

3) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije B1 ili F, mora imati obuku najmanje 20 časova.

Član 37

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije C1 traje najmanje 10 časova.

Član 38

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije C traje najmanje 15 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije C, koji već ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije C1, odnosno C1E, mora trajati najmanje 7 časova.

Član 39

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije D1 koji imaju vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije C1, odnosno C1E, traje najmanje 10 časova.

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije D1 koji imaju vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije C, odnosno CE, traje najmanje 7 časova.

Član 40

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije D traje najmanje 10 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije D, koji već ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije C i D1, odnosno C i D1E, mora trajati najmanje 7 časova.

Član 41

Praktična obuka za kandidata za vozača vozila kategorije BE, C1E, CE, D1E ili DE, traje najmanje 7 časova.

Član 42

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije F traje najmanje 20 časova.

Izuzetno od stava 1. ovog člana praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije F, koji već ima vozačku dozvolu može trajati kraće i to:

- 1) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima neke od kategorija AM, A1, A2 ili A, mora imati obuku najmanje 10 časova;
- 2) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje vozilima neke od kategorija B1, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ili DE, mora imati obuku najmanje 7 časova;
- 3) kandidat koji ima vozačku dozvolu za upravljanje motornim vozilima kategorije M, mora imati obuku najmanje 15 časova.

Član 43

Praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije M traje najmanje 3 časa.

Član 44

Pregled minimalnog fonda časova praktične obuke u zavisnosti od statusa kandidata, u pogledu posedovanja vozačke dozvole, dat je u Tabeli broj 2, koja je odštampana uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Član 45

Početna praktična obuka kandidata traje najmanje 2 časa, osim za kandidate koji se obučavaju za vozače vozila kategorije BE, C1E, CE, D1, D, D1E, DE, F i M, za koje traje najmanje 1 čas.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji na javnom putu ne može se započeti pre nego što se obavi propisan broj časova iz stava 1. ovog člana.

Početna praktična obuka kandidata održava se samo u dnevnim uslovima.

Član 46

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u uslovima slabog intenziteta saobraćaja traje najmanje 4 časa, a ukoliko je ukupan propisani najmanji broj časova za pojedinu kategoriju vozila 20 časova i manji, ova obuka mora trajati najmanje 2 časa.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u uslovima srednjeg intenziteta saobraćaja ne može se započeti pre nego što se obavi propisan broj časova iz stava 1. ovog člana.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u uslovima srednjeg intenziteta saobraćaja traje najmanje 4 časa, a ukoliko je ukupan propisani najmanji broj časova za pojedinu kategoriju vozila 20 časova i manji, ova obuka mora trajati najmanje 1 čas.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u uslovima jakog intenziteta saobraćaja ne može se započeti pre nego što se obavi propisan broj časova iz stava 3. ovog člana.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u uslovima jakog intenziteta saobraćaja traje najmanje 4 časa, a ukoliko je ukupan propisani najmanji broj časova za pojedinu kategoriju vozila 20 časova i manji, ova obuka mora trajati najmanje 1 čas.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu za kandidate za vozače kategorije M traje najmanje 2 časa.

Član 47

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu, u noćnim uslovima, mora se obaviti u trajanju od najmanje 2 časa, a ukoliko je ukupan propisani najmanji broj časova za pojedinu kategoriju vozila 10 časova i manji, ova obuka mora trajati najmanje 1 čas. Izuzetno, praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije M ne mora se izvoditi u noćnim uslovima.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu u noćnim uslovima, izvodi se na javnom putu u uslovima slabog ili srednjeg ili jakog intenziteta saobraćaja, u okviru propisanog fonda časova za ove uslove.

Smatra se da je praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u noćnim uslovima izvršena ako je čas praktične obuke izveden u okviru vremenskog perioda koji je kao vremenski period za noćnu vožnju određen u Tabeli 3, koja je odštampana uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Prilikom izvođenja praktične obuke u noćnim uslovima na vozilima B kategorije koja imaju svetleću tablu ista mora svetleti.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu, van naselja, mora se obaviti u trajanju od najmanje 2 časa, a ukoliko je ukupan propisani najmanji broj časova za pojedinu kategoriju vozila 10 časova i manji, ova obuka mora trajati najmanje 1 čas. Izuzetno, praktična obuka kandidata za vozača motornih vozila kategorije M se ne mora izvoditi van naselja.

Praktična obuka kandidata u izvođenju radnji vozilom u saobraćaju na javnom putu van naselja se izvodi u uslovima slabog ili srednjeg ili jakog intenziteta saobraćaja, u okviru propisanog fonda časova za ove uslove.

Član 48

Na časovima iz člana 17. stav 1. tačka 7) ovog pravilnika, čiji sadržaj određuje instruktor vožnje, kandidat izvodi poligonske radnje, odnosno radnje i postupanja u saobraćaju na javnom putu, odnosno njihove kombinacije u različitim uslovima (javni put sa slabim, srednjim i jakim intenzitetom saobraćaja), periodima dana (danju i noću) i mestu odvijanja saobraćaja (poligon i javni put, u naselju ili van naselja), sa opterećenim, odnosno neopterećenim vozilom.

Praktična obuka izvedena u noćnim uslovima u okviru časova iz stava 1. ovog člana, koji sadrže poligonske radnje, ne ulazi u propisani fond časova za praktičnu obuku u noćnim uslovima.

Član 49

Teretno, odnosno priključno vozilo prilikom praktične obuke kandidata za vozače vozila kategorija BE, C1, C1E, C, CE, D1E, DE i F mora biti opterećeno najmanje 3 časa, na način propisan pravilnikom kojim se uređuje organizovanje, sprovođenje i način polaganja vozačkog ispita, vođenje evidencija o vozačkom ispitu, rokovi njihovog čuvanja i uslovi koje mora da ispuni vozilo na kojem se obavlja vozački ispit.

Odredba stava 1. ovog člana, primenjivaće se po isteku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

Pravno lice, za koje postoji rešenje kojim se utvrđuje da su ispunjeni propisani uslovi za delatnost osposobljavanja kandidata za vozače, sačinije plan teorijske obuke i plan praktične obuke u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Pravno lice, za koje postoji rešenje kojim se utvrđuje da su ispunjeni propisani uslovi za delatnost osposobljavanja kandidata za vozače, nakon stupanja na snagu ovog pravilnika, počeeće sa teorijskom i praktičnom obukom kandidata koji do dana stupanja na snagu ovog pravilnika nisu započeli obuku, kada sačini plan teorijske i praktične obuke.

Kandidat koji je započeo, a nije završio obuku za upravljanje vozilima određene kategorije, pre stupanja na snagu ovog pravilnika, obuku može završiti u roku od tri meseca na način i u trajanju propisanom Pravilnikom o nastavnom planu i programu centara za obuku vozača i evidencijama koje ti centri vode ("Službeni glasnik SRS", broj 2/83).

Pravno lice će započeti dodatnu teorijsku i praktičnu obuku kandidata koji su, do dana stupanja na snagu ovog pravilnika, započeli, a nisu završili obuku, odnosno koji su završili obuku a nisu položili teorijski ispit, odnosno koji su položili teorijski ispit a nisu položili praktični ispit, kada utvrdi sadržaj dodatnih časova teorijske i praktične obuke, koji mora obuhvatiti promene u propisima o bezbednosti saobraćaja i njihov uticaj na bezbedno upravljanje vozilom u saobraćaju na putu.

Izuzetno od člana 2. stav 6. ovog pravilnika, kandidati koji ne ispunjavaju uslove u pogledu posedovanja vozačke dozvole iz člana 181. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, a koji su do dana stupanja na snagu pravilnika kojim se uređuje izdavanje vozačkih dozvola upisani u registar kandidata za vozače i koji su započeli obuku pre stupanja na snagu ovog pravilnika, mogu završiti obuku u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, u skladu sa propisima po kojima je započeto osposobljavanje.

Član 51

Pravno lice, za koje postoji rešenje kojim se utvrđuje da su ispunjeni propisani uslovi za delatnost osposobljavanja kandidata za vozače, a nije dobilo dozvolu za osposobljavanje kandidata za vozače, može da sprovodi teorijsku obuku u učionici za koju je tim rešenjem utvrđeno da ispunjava propisane uslove, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Više pravnih lica iz stava 1. ovog člana mogu teorijsku obuku sprovoditi u istoj učionici za koju je rešenjem utvrđeno da ispunjava propisane uslove, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, u jednom terminu u istoj učionici teorijsku obuku mogu sprovoditi više pravnih lica, pod uslovom da je predavač teorijske obuke u radnom odnosu u svakom od tih pravnih lica.

Član 52

Teorijsku obuku kandidata u pravnom licu, za koje postoji rešenje kojim se utvrđuje da su ispunjeni propisani uslovi za delatnost osposobljavanja kandidata za vozače, a nije dobilo dozvolu za osposobljavanje kandidata za vozače, mogu da izvode, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, instruktori vožnje (vozači - instruktori), odnosno lica koja imaju najmanje višu stručnu spremu i položen vozački ispit.

Teorijsku obuku kandidata u pravnom licu, koje je dobilo dozvolu za osposobljavanje kandidata za vozače, mogu da izvode, najduže do isteka jedne godine od uspostavljanja uslova za funkcionisanje i obavljanje poslova Agencije za bezbednost saobraćaja, lica koja ispunjavaju propisane uslove za predavača teorijske obuke, osim uslova u pogledu posedovanja dozvole (licence) za predavača teorijske obuke i polaganja stručnog ispita.

Član 53

Praktičnu obuku kandidata u pravnom licu, za koje postoji rešenje kojim se utvrđuje da su ispunjeni propisani uslovi za delatnost osposobljavanja kandidata za vozače, a nije dobilo dozvolu za osposobljavanje kandidata za vozače, mogu da izvode, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, vozači - instruktori (instruktori vožnje) odgovarajuće kategorije.

Praktičnu obuku kandidata u pravnom licu, koje je dobilo dozvolu za osposobljavanje kandidata za vozače, mogu da izvode, najduže do isteka jedne godine od uspostavljanja uslova za funkcionisanje i obavljanje poslova Agencije za bezbednost saobraćaja, lica koja ispunjavaju propisane uslove za instruktora vožnje, osim uslova u pogledu posedovanja dozvole (licence) za instruktora vožnje.

Najduže do isteka jedne godine od uspostavljanja uslova za funkcionisanje i obavljanje poslova Agencije za bezbednost saobraćaja, praktičnu obuku kandidata za vozača vozila:

- 1) kategorije AM, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora kategorije A;
- 2) kategorije B1, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora kategorije B;
- 3) kategorije C1, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora kategorije C;
- 4) kategorije D1, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora kategorije D;
- 5) kategorija BE, C1E, CE, D1E i DE, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora kategorije E i dozvolu za vozača instruktora za onu kategoriju kojoj pripada vučno vozilo;
- 6) kategorija F i M, može da obavlja vozač instruktor koji ima dozvolu za vozača instruktora bilo koje kategorije.

Član 54

Izuzetno od člana 12. ovog pravilnika, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, praktična obuka kandidata se može izvoditi na vozilima kategorija A, B, C, D, BE, CE i DE, koja ispunjavaju uslove iz propisa koji su se primenjivali do dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Teorijska obuka i praktična obuka na vozilima koja ispunjavaju uslove iz propisa koji su se primenjivali do dana stupanja na snagu ovog pravilnika, do isteka jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika, može se vršiti i za kandidate za vozače vozila kategorija AM, A1, A2, C1, C1E, D1 i D1E, koji ne ispunjavaju starosni uslov za vozača vozila kategorija A, C, D, CE i DE.

Član 55

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o nastavnom planu i programu centara za obuku vozača i evidencijama koje ti centri vode ("Službeni glasnik SRS", broj 2/83 i "Službeni glasnik RS", broj 14/97 - US), osim u delu odredaba kojima su uređeni trajanje i način vršenja obuke kandidata - koje prestaju da važe istekom tri meseca od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 56

Ovaj pravilnik stupa na snagu istekom pet meseci od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".